

פירסומי העולם הזה על עיסוקיו האר-כיאולוגיים הבולטים חוקים של שריהבי-חון משה דיין וסוקי חוקים של שריהבי-פירסומים עיתונאיים מובהקים. הם היו פרי חקירה עיתונאית, ופירסומם בפרק זמן אחד לא היה אלא תוצאה של צירוף מקרים.

למרות זאת ניסו משה דיין עצמו ומכר-נת התעמולה האדירה שגייס, להוכיח כי המסע אינו אלא מסע מתוכנן שנועד לפי גוע בתדמיתו בכל צורה שהיא. באינו מידה התקבלה עלילה זו בדעת הקהל הישראלית?

סקר דעת-קהל, שנערך על-ידי מכון המחקר של דחף בעיצומם של פירסומי העולם הזה (כנראה לפי הזמנת מקורביו דיין שהיו מודאגים מהפגיעה בתדמיתו של אליס) גילה כי רק 33.9% מהנשאלים סבורים כי פירסומי העולם הזה היו פרי מסע מתוכנן. 12.3% מהם סבורים כי הוא תוכנן על-ידי העולם הזה, 8.6% כי התיכנון נעשה על-ידי חבריו של דיין במפלגת העבודה, 0.2% שוכנעו להאמין כי יגאל אלון הוא שתיכנן את המסע ו-6% בטוחים כי יריביו דיין במפלגות אחי-רות (מקי? המפד"ל?) הם העומדים מאחורי הפירסומים.

שקול יותר — פזיון פחות. רוב מכריע של הנשאלים בסקר (88.9%) טען כי הפירסומים לא שינו את עמדותיהם ביחס לדיין. ורק 5.6% אחוז הודו כי דעתם על דיין השתנתה לרעה לפי החלוקה היבאה 2.07% בגלל גירושיו; 0.7% בגלל פירסומי העולם הזה; 0.53% בגלל עיסוקיו בארכיאולוגיה; 1.3% בשל עצם ה-פירסומים ו-0.69% מאחר שאינו עומד ביציבות כמנהיג.

מובן שתשובות אלה אינן רלבנטיות. פירסומי העולם הזה לא נועדו לשנות את תדמיתו של דיין, אלא להביאו להפסקת עיסוקיו הבולטים חוקים בעתיקות ולהפסקת קת ביובו כספי המדינה לצרכיו הפרטיים. מבחינה זו לא תושג כל הישג. דיין ממשיך בשלה, כאלו לא אירע דבר.

הוא יכול להיות בטוח בתמיכתו של מעריציו. 3.1% מבין הנשאלים ציינו כי הפירסומים על דיין שינו את דעתם עליו לטובה. מהם השיבו 0.38% מהנשאלים כי הפירסומים מוכיחים שדיין הפך לחיות שקול יותר ופזיון פחות.

בדבר אחד אין ספק בעקבות תוצאות הסקר: אילו נכללה בו, למשל, השאלה "האם הפירסומים על משה דיין מוכיחים כי הוא ראוי להיות הסמכות המוסרית העליונה במדינה?" היה אחוז ניכר מהנשאלים משיב גם על שאלה זו בחיוב.

צה"ר

קסיסינגר

הישראלי

בומנו, כדי לא לקשר את צה"ל עם פור-ליטיקה ומפלגותיות. ניתן היה לקשר נוס-אים את צה"ל עם קציני צבא בכירים רק בי-שמות קוד ובינוני רגזו כמו "פקידים בכיר-רים" או "איש רמי מעלה". מאז הותר לפירסום, עוד בימי כהונתו של רבי-אלוף חיים בר-לב כרמטכ"ל, כי הוא מיועד ל-הצטרף לממשלה כשר מטעם מפלגת ה-עבודה. נפרצו כל הסכרים.

השיבוץ פורסם כי האלוף אהרון יריב

הוא האיש המיועד ל-מלא לצידה של ראש-הממשלה גולדה מאיר בתפקיד יועץ מיוחד. בדומה לתפ-קיד שממלא הנרי קסיסינגר לצידו של נשיא ארצות-הברית ריצ'ארד ניקסון. (ה) ידיעה הראשונה על כך פורסמה במדור "השק"ם" ב"העולם הזה" (1795).

התואר "קסיסינגר הישראלי" היה כמובן משולל כל תוכן. הוא הומצא בומנו על ידי ראש-הממשלה עצמה כנראה, כדי להגיה את דעתו של יועצה המדיני שמחה דיניץ שחשש, ובצדק, כי מינויו של יריב כיועץ מדיני נוסף לצד גולדה, ירוקן את תפקידו מכל תוכן. למעשה לא היה כל דימוי בין הנרי קסיסינגר, הפרופסור הי-התראות בכיווניה.

הודעת הסיכום של הכנס

(זהו הנוסח המלא של ההודעה שנמסרה על-ידי הוועד המכין האיסלקי בתום הכנס, המשלחת הישראלית שותפה בניסוח ההודעה זו בכמה שלבים. ההדגשות אינן במקור.)

הוועד האיסלקי להכנת הוועידה הבינלאומית למען השלום והצדק במזרח התיכון קיימה סידרה של פגישות והתייעצויות עם אישים ונציגים של אירגונים מארצות שונות, בהם ברומא לפי הזמנת הוועד האיסלקי. במהלך השיחות האלה, השיג הוועד האיסלקי מידע והערות על המצב והבעיות במזרח התיכון, ובייחוד ביחס לאפשרות לקדם את פעולות הכוחות החומכים בצורך בפיתרון מדיני לסיכסוך. בעד שלום צודק במזרח התיכון, הפגישות התנהלו עם נציגים מארצות ערביות (אלג'יריה, מצרים, עיראק, לבנון וסוריה) ועם נציגים של אירגונים אירופיים (מג'יה, פו-לנד, צרפת, בריטניה, יוגוסלביה, גרמניה המזרחית, הונגריה וברית-המועצות) ועם אישים המייצגים כוחות-שלום בישראל ובארצות-הברית, ועם אישים מאירגונים בינלאומיים.

נוכח ההחלטה שחלה לאחרונה במשבר במזרח התיכון, הוכרר שקיים רצון משותף לכנס בבולוניה את "הוועידה למען השלום והצדק במזרח התיכון", במהלך שנת 1972. תוך התייחסות למצב המדיני שעובר בפגישה המכילה שנת-קיימה באפריל 1971 ברומא.

כתוצאה מפגישות אלה הגענו למסקנה הבאה: הוועד המכין האיסלקי קיבל על עצמו לתכנן להשתתפות בוועידת בולוניה את כל כוחות-השלום באר-צות הנזכרות לעיל, וגם מארצות נוספות, בשיתוף-פעולה ובהתייעצות ישי-רה עם הוועדה, האירגונים והקבוצות הארציות הפועלים כבר למען הכנת ועידת בולוניה, והמקבלים על עצמם לגייס כוחות רחבים ופעילים יותר למען שלום צודק ויציב במזרח התיכון.

הוועד האיסלקי קיבל, בין היתר, הצעות שהושמעו במהלך ההתייעצויות, האומרות שהוועד האיסלקי יצטרף לנציגים של ארצות אחרות, ובמיוחד במריטניה, צרפת וברית-המועצות, וגם מאירגונים בינלאומיים מסוימים, כדי לקבל בקיץ 1972 ההחלטות הטכניות והאירגוניות הקשורות בכינוס ועידת בולוניה, מבלי לוותר על העיקרון של שיתוף-פעולה והתייעצויות ישירות עם שאר האירגונים והקבוצות המעוניינות.

על החתום: 11 ראשי-מפלגות וחברי-פרלמנט איסלקיים, חברי המפלגה הקומוניסטית, המפלגה הסוציאליסטית, המפלגה הסוצ-יאליסטית השמאלית והמפלגה הדמוקרטית הנוצרית, וחלק הא-יטלקי של הוועד הבינלאומי של השמאל למען השלום במזרח התיכון.

השיקוף המדיני? האם אין הם יבדלים מהשלים עם חלוקת עבודה טבעית, שהיא חיונית בשלב זה, בין הפועלים בתוך המימסד הישראלי ובין העומדים מחוצה לו?

חפיסת גברורים במסום

יומיים לאחר הוועידה התברר בלי כל ספק כי הערבים רוצים בי-קיום הוועידה ורוצים בהשתתפות הישרא-לים בה. כמובן, הם רואים בה מאורע הי-

קפליוק

קינן

עשוי להיות לנקודת-ימפנה היסטורית, מ-בחינת האווירה הנפשית בארצות ערב ובישראל.

ההבה יכול לקרות עד אז. הדרך נרועה עדיין מוקשים רבים, וכל אחד מהם יכול לפוצץ את התיקוה העדינה. אולם אפילו כרעיון, כבר משפיעה הוועידה משני הי-צדדים. מעיד על כך דבר קטן שאירע לי במטוס, ושעליו סיפרנו לבני-ישיבתנו: בי-דרך לרומא גיש אלניו אחד מאנשי הי-צוות של המטוס, הגיש לנו חפיסת גפ-רורים של אל-על, שעליו התנוססה תמו-נה של נצרת, ואמר בפשטות: "שמעתי שאתם נוסעים לוועידת השלום. אז תתנו את זה כמתנה לערבים."

ובדרך חזרה שאל אותי הישראלי הרא-שון בנמלה-תעופה לוד: "חזרת מוועידת השלום? אז מה הסיכויים?"

למרות ההשמצות, למרות הדי-ווח הזדוני של כמה עיתונאים שדא-נכחו בכלל במקום, נולדה תיקווה בישראל. תיקווה רומה נולדה מעבר לקו החזית.

זהו הישג אחד. הישג פורמאלי יותר הוא שברומא פורסם מיטמל, על דעת הערבים, הקובע בצורה חד-משמעית שי-יערך מיפגש פנים-אל-פנים של ישראלים וערבים בבולוניה. מיטמך זה כשלעצמו, בהווה ולא בעתיד, הוא צעד חשוב קיימה. כאמור, זו לא החתונה. אבל זהו טקס אירוסין.

ההתראות בכיווניה.

תרת לסיפוח שטחים ערביים ניכרים, ו-מתכחשת בפירוש לזכויות הפלסטינים.

כפי שהסביר זאת נציג ערבי בכיר: "ייתכן שזה חשוב מאוד בקרב מפלגות השלטון, ישראלים ופעלו בקרב מדיניותן. אולם לא איתם יכולים אנחנו כיום להיפגש. כל אחד צריך להחליט אם הוא רוצה לפעול בי-תוך מפלגה ממשלתית או להידיבר עם הי-ערבים. אי אפשר לעשות גם זאת וגם זאת. אולם, הוסיף הערבי, "לא נבדוק בציציות של המוזונים הישראלים. אם יש ביניהם מי ששייך במיקרה למפלגה קואליציונית, מבלי למלא בה תפקיד בור-לט, זה לא איכפת לנו."

קשה לומר שגישת זו היא בלתי-מובנת. אם כי יש לקוות שתשתנה במרוצת הזמן. אנחנו נמצאים עדיין בשלב ראשוני של הכנת המיפגש ההיסטורי הראשון, ויש לקחת בחשבון את המציאות בצד השני, כשם שאנו רוצים שהצד השני יקח בי-חשבון את המציאות אצלנו. אין לתת נשק בידי אויבי השלום בעולם הערבי כדי שיחבלו במאמצי השלום. כשם שאין לתת נשק בידי הכוחות הסיפוחיסטיים אצלנו, הרוצים להשיג את אותה מטרה.

לכן תמונה בעיני עמדתם של אנשי מפ"ם-הם התרוצצו ברומא במשך שבוי-עות, והפעילו את כל הלחצים האפשריים כדי להשיג הזמנה. רק אחרי שנכחו לדעת שאין הדבר אפשרי בשלב זה, יצאו בהת-קפת-מחץ על פגישת רומא ועל ועידת בולוניה.

ישם מה? האם רוגז אישי, מו-בן כשדעצמו, צריך לערפל את

הודעת המשלחת הישראלית

(הודעה זו נמסרה, בתום הכנס, מטעם המשלחת הישראלית ברומא, על דעתו של הוועד המכין האיסלקי.)

אחרי שורה של פגישות ושיחות, שניהלו ברומא חברי הוועד היוזם הישראלי למען ועידת בולוניה למען השלום והצדק במזרח התיכון עם חברי הוועד המכין האיסלקי, סוכים:

(א) ועידת בולוניה תתקיים בהשתתפות כל הגורמים — ובכללם כוחות השלום בארצות-ערב ובישראל — המעוניינים בשלום צודק ובר-קיימא בין ישראל ועמי ערב, על-פי החלטת מועצת-הביטחון 242 וההכרה בזכויות הלא-מיות של העם הפלסטיני.

(ב) הוועד המכין האיסלקי יעמוד במגע מתמיד עם הוועד הישראלי, למען ועידת בולוניה, והוועד הישראלי ישותף בהכנות לוועידה.

אורי אבנרי, עוזי בורשטיין, אמיל חביבי, נתן ילין-מור, ויקטור ציגלמן, עמוס קינן, אמנון קפליוק, זאב שדה.

בוועידה גדולה, שבה יש עשרות מתו-רים, כל אחד עם בעיותיו וענייניו וצרי-כיו, הדבר מפריע עוד יותר.

תפקידו של המתווך — כל מתווך — הוא לסלול את הדרך לפגישה ישירה. פגישה ישירה כזאת תסדר בחמש דקות יותר מאשר יעשו מתווכים במשך חוד-שים.

הקורא האינטליגנטי יגיד כאן (ובוודאי כבר אמר זאת לעצמו לפני כמה שורות): הרי זה מצדיק את טענתם של גולדה מאיר ושות', השוללת תיווך והדורשת משא-ומתן ישיר.

זה היה נכון, אילו הייתה גולדה מוכנה לעשות את הדרוש כדי לאפשר באמת

חביבי

ילין-מור

משאומתן ישיר כזה. אני משוכנע עתה יותר מתמיד שאילו הייתה ממשלת ישראל מכריזה בפומבי שהיא מוותרת על כל סי-פוח של שטחים, ושהיא מוכנה להכיר בזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני, הייתה נסללת במהרה הדרך למשאומתן ישיר בדרג מדיני עליון, אחרי תקופת הכנה מסוימת.

בתקופת ההכנה היו המתווכים ממלאים את תפקידם האמיתי — לשכנע כל צד שהצד השני הוא כן בדיבוריו, בעוד ש-כוחות השלום היו מכשירים את הקרקע הפסיכולוגית על-ידי פגישות ראשונות בינם לבין עצמם.

אגעים בלתי-רשמיים

כשנפגשו שני ימי המתיחות בי-קבלת הסיכומים שדרשנו, ירדה אבן מהלב. יכולנו בפעם הראשונה להתהלך קצת בין ארמונות רומא, ולהינות מארוחה איטלקית טובה, אם כי לא כשרה. אולם גם זאת לא נפגשנו. עבודה, רק אחרי שנפגשנו הכנס רשמי, התחילו המגעים הבית-רשמיים, שהיו חשובים יותר אף מן הכנס עצמו.

אי אפשר לפרסם דבר על מגעים אלה, כי הדבר היה מהווה מעילה באמון, ומחבל בהמשך הפעולה. די לומר שבעזרת אמ-צעים שונים ניתן לישראלים ולערבים לעמוד היטב אלה על דעתם ובעיותיהם של אלה.

כבר קודם לכן הפצתי בין המישלחות השונות, ובעיקר בין הערבים, תזכיר ש-חיברתי ערב צאתי מן הארץ, ושבו השי-חלתי להבהיר לערבים את הבעיות הי-אמיתיות של תנועת השלום הישראלית, ובעיקר את הרכב הכוחות הפועלים בי-ארץ למען השלום (ראה מסגרת). עתה, במגעים הנוספים, ניתן לערבים לעמוד יותר על בעיות אלה, כשם שניתן לנו להבין את המציאות שלהם.

כך הובינו גם מי הם היו רוצים להי-פגש בבולוניה — ועם מי לא.

בשלב זה אין ביכולתם של הערבים להיפגש פנים-אל-פנים ובגלוי עם ישראלים הממלאים תפקידים במפלגות התומכות בי-מדיניות הממשלה, מכיוון שמדיניות זו חר-